

"יישיבישע בלאט" - "הדף היומי" מבחר "שאלות ותשובות" ב"פשט" דברי הגמרא

דף ט.

השאלות

1. **גר תושב**, יל"ע מהו האם סתם גוי שמקיים שבע מצוות בני נח או שנתחדש משהו בקבלתו?
 2. **כאן בגר תושב שהרג ישראל, שאינו גולה**, ויל"ע מה דינו?
 3. **ורמינהי, לפיכך גר ועכו"ם שהרגו נהרגין**, וצ"ע אי איירי בשוגג או במזיד?
 4. **כסבור בהמה ונמצא אדם, כאומר מותר**, וקשה מהרמב"ם דפסק (מלכים י' א') דאומר מותר קרוב למזיד, ומאיך כתב שם דבא על אשת חבירו וסבר אשתו הוא פטור?
 5. **הנך מת על האשה וגו'**, וקשה מה ההוכחה משם, הרי בכל אופן חייב משום גזל?
- גר תושב, בראשונים הביאו דהגויים מחולקים לג': גר תושב- הוא שקיבל עליו לשמור ז מצוות בפני ב"ד כ"מצווה ועושה", בן נח- שאנו יודעים בו שמקיים שבע מצוות ב"נ אבל אינו כמצווה ועושה, עכו"ם- שאינו מקיים כלל שבע מצוות בני נח.
- נחלקו להלכה הרמב"ם והראב"ד (רוצח ושמה"נ ה' ג'), אם ישראל שהרג גר תושב גולה, דלרמב"ם גולה ולראב"ד אינו גולה, עי' במפרשים שם ובתוס' יו"ט על המשנה בבאור שיטתם בגמרא.
- כתבו הראשונים דגר תושב שהרג עכו"ם לכ"ע אינו נהרג, כיון שחייב מיתה במה שאינו מקיים ז מצוות, ובמנחת חינוך (יח' ט') נקט שאף עכו"ם שהרג עכו"ם אינו גולה מטעם זה.

למסקנא: **ישראל** בגר תושב מחלוקת אי גולה, ומתחת לזה לכ"ע אינו גולה, **גר תושב** בישראל אינו גולה ומחלוקת אי נהרג, בג"ת כמותו חייב גלות ומתחת לזה אינו גולה וזאינו נהרג, **בן נח** בישראל נהרג, בג"ת מחלוקת, ובב"נ וגוי אינו נהרג, ועכו"ם כב"נ, רק י"א שנהרג בג"ת ובכמותו

ע"ב

1. **מכאן שבן נח נהרג שהיה ללמוד וכו'**, וקשה הא כאן רואים רק שבהלכות דרך ארץ טעה אבל במה שרצה להקרב לשרה משמע שהיו אנוס?
 2. **רש"א יש שונא גולה ויש שאינו גולה**, ועי' רש"י, וקשה דלפי זה לרבנן גם אם ודאי הרגו בלי דעת גולה?
 3. **להיכן גולין שלש שבער הירדן ושלש שבארץ כנען**, ויל"ע הא כל ערי לוייה קולטין?
 4. **ששתן קולטות כאחת**, ויל"ע מה הדין אי לאחר שהחלו לקלוט חרבה אחת מהם?
 5. **ומוסרין לו שני ת"ח וכו'**, וברמב"ם (ה' ח') הביא שזה רק אחר שנגמר דינו לגלות בב"ד והשיבוהו לעיר מקלט, וצ"ע מאי שנא?
 6. **בעבר הירדן תלת בא"י תלת**, עי' רש"י, ומאי קושיא הא בא"י איכא ערי הלויים?
- אשת נביא הוא הוא דתהדר, ומצינו עוד ב' תירוצים מלבד הגמרא, במדרש בראשית רבה תי' דעל ידי שנביא הוא ידע שלא נגעת בה ולא תתגנה בעיניו, ועי' תויו"ט ב"ק ח' ז' למה הגמ' לא תירצה כך, בחנוכת התורה תי' דע"י שנביא ידע שהיא איילונית ולא היו מקח טעות ולכן יש לך להחזיר אותה.

סומא, הרמב"ם ו' יד' כתב דפטור משום דקרב לאונס הוא ועי"ש אחרונים למה נטה מדרשת הגמל, ועי' בראשונים במה שהשווה הסוגיא לסוגיא בבדדים פח. עי"ש ר"ן וריטב"א.

נשמט אנשמט לא קשיא וכו', לגירסא הראשונה ברש"י עי' בעל המאור מה שיישב, עי' ערול"נ.

ושלשת, ולכאורה למבואר הוא ורבעת, עי' מהר"ם שיף מגילה יט. דהכוונה לתחום הערים, ועי' שיח יצחק אי בעבר הירדן היה גם די שילוש מן התורה.

בגלעד שכחי רוצחים, עי' תוס', ובתירוץ עי' מהר"ם ומהרש"א, ועי' תירוץ בראשונים ובגור אריה על התורה.

בס"ד

התשובות

1. עי' באור הלכה דש' ד"ה אינו יהודי דהוי קבלתו כתחילת גירות, ועי' חזו"א ב"ק י' ס"ק טו' דזהו דין חדש עי"ש גדריו, ובחי' מרן הגר"ז כתב דאחר מתן תורה נתחדש דין קבלה לז' מצוות, עי"ש מכתב בסוף הספר.
2. ברש"י כתב דלא סגי ליה בגלות, ועי' ריטב"א שמסתפק אי נהרג, ועי' מרכבת המשנה על הרמב"ם (רוצח ושמה"נ ה' ג') שכתב דגר תושב שהרג את העבד גולה, שכתב דלישטתו כשהרג ישראל נהרג עי' גואל הדם.
3. ברש"י ביאר כפשטות הדברים דאיירי בשוגג, וכ"כ הריטב"א, ותמה הרמב"ן היאך יתכן שיהרג, וכ"כ הרמב"ם מלכים י' א', ועי' שיעורי ר"ש מה שביאר במחלוקתם.
4. בערוך לנר תי' דהרמב"ם מחלק להלכה בין אומר מותר לכסבור בהמה ונמצא אדם, ובחזון יחזקאל (ליקוטים ד"ה כסבור), מחלק בין חיוב גלות דהוי ליה לאסוקי אדעתיה, לחיוב מזיד של בן נח שסוף סוף יש פה שגגה, ועי' ברמב"ן מה שחילק לענין הבאת קרבן באומר מותר גם למ"ד שקרוב למזיד הוא, ע"ע ערוך לנר.
5. כן הקשה ב"שיח יצחק", והגר"ז על התורה תי' דכיון שהיה מלך וכסבור פנוייה היא מותר לו לקחתה בע"כ.

ע"ב

1. ביאר הריטב"א שבמה שנהג שלא בדרך ארץ יורד לו הטענה מדוע לא ייחשב אנוס כיון שאברהם הטעהו, ובזה אמרינן שלא היה לו לסמוך על דברי אברהם ולברר לבד.
2. עי' רש"י דלדעת רבנן לא דרשינן טעמא דקרא וזהו פטור בשונא, ועי"ש עוד מה שכתב והביא מהראשונים דפליגי, וע"ע פורת יוסף.
3. ב"שיח יצחק" תי' על פי ה"אור החיים" במדבר לה' ו' דבערי הלוי זכותם קדמה לגולים ולכן טוב להם לגלות לערי מקלט, ועי' לקמן י. עוד חילוקים שהיו ביניהם.
4. כן חקרו האחרונים, עי' שיח יצחק שהוכיח מזה שנקטה זאת המשנה סימן שזה נ"מ גם לעתיד, ועי' צפנח פענח (ירושלמי ב' ז') דתלה זאת במחלוקת רמב"ם וראב"ד (רוצח ושמה"נ ב' ז').
5. עי' תויו"ט ב' ה', ובחזו"א כג' כתב דקודם לכן באמת אסור לגואל הדם להרגו ועי"ן שם שדן אם מה שמקדים לעיר מקלט מועלת לעניין שיהיה נהרג עליו גואל הדם.
6. כן הקשה ברמב"ן עה"ת ועי' פנים יפות, וכן מתורץ למש"כ לעיל שהלויים קודמים בעריהם, ויתכן שלא יהיה מקום לרוצחים.

לע"נ מרת אביבה בת הג"ר משה ע"ה נלב"ע ד' תשרי

להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל מידי יום שלח בקשה לכתובת הנ"ל והדף יישלח אליך בל"נ מידי יום.

חדש ומומלץ! ניתן לקבל את השאלות במייל מידי בוקר ואת דף התשובות בערב

בעז"ה בקרוב יפתח קו טלפון בו יהיה ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום, וכן לענות תשובות נוספות לשאלות - עקבו אחרי ההודעות.